

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☏ Fax: 472-8860

Vj-143/2005/11.

A Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsa a **Sole Hungária Tejipari Rt.** kérelmező összefonódás engedélyezése iránti kérelmére indult eljárásban, melyben további ügyfélként részt vett az **Új MiZo Tejterméket Gyártó, Forgalmazó és Szolgáltató Rt.** – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

h a t á r o z a t o t

A Versenytanács engedélyezi, hogy az Új MiZo Tejterméket Gyártó, Forgalmazó és Szolgáltató Rt. beolvadjon a Sole Hungária Tejipari Rt-be.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül fizessen meg további 8.000.000.- (Nyolcmillió) forint eljárási díjat a Gazdasági Versenyhivatal 10032000-01037571. számú eljárási díjbevételei számlájára.

A határozat felülvizsgálatát az ügyfelek a kézbesítéstől számított harminc napon belül kérhetik a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál benyújtandó keresettel.

I n d o k o l á s

I.**A kérelmezett összefonódás**

- 1) A Sole Hungária Tejipari Rt. (a továbbiakban: Sole Rt.) és az Új MiZo Tejterméket Gyártó, Forgalmazó és Szolgáltató Rt. (a továbbiakban: MiZo Rt.) tulajdonosai 2005. augusztus 15-én megállapodtak abban, hogy a MiZo Rt. beolvad a Sole Rt.-be. A mindkét vállalkozás jogutódjának minősülő új vállalkozás szavazati jogot biztosító részvényeinek 50,5 százalékos tulajdonosa az a ciprusi Unostar Enterprises Ltd. lesz, amely a MiZo Rt. részvényeinek 84,02 százalékával rendelkezik.
- 2) A Sole Rt. a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) VI. fejezetének rendelkezései alapján 2005. szeptember 1-én kelt kérelmében a Gazdasági Versenyhivatal engedélyét kérte az 1) pont szerinti beolvadáshoz, mint vállalkozások összefonódásához.
- 3) A vizsgáló által a Tpv. 68. § (4) bekezdése alapján elrendelt hiánypótlást a Sole Rt. 2005. október 19-én teljesítette.

II.**Az összefonódással érintett vállalkozások****A Sole Rt.**

- 4) A Sole Rt. tejtermékek előállításával és forgalmazásával foglalkozik Szegeden, Makón és Bácsbokodon lévő üzemeiben. A termeléshez szükséges nyerstejet – néhány megye kivételével – Magyarország egész területéről szerzi be, mintegy kétharmad részben az ország Dunától keletre eső részéből.
- 5) A Sole Rt. 2004. évi nettó árbevétele 34,6 milliárd forint volt. A Sole Rt. más vállalkozás felett irányítási joggal nem rendelkezik.

A Bonitas-csoport

- 6) A MiZo Rt. tejtermékek előállításával és forgalmazásával foglalkozik, pécsi és csornai üzemeiben. A termeléshez szükséges nyerstejet – néhány megye kivételével – Magyarország egész területéről szerzi be, mintegy háromnegyed részben az ország Dunától nyugatra eső részéből.
- 7) A MiZo Rt. részvényeinek többségét tulajdonló Unostar Enterprises Ltd. 100 százalékos tulajdonosa a Bonitas 2002. Kft., mely által közvetlenül vagy közvetve irányított vállalkozások alkotta vállalkozáscsoport (a továbbiakban: Bonitas-csoport) további magyarországi tagjai közül:
- a Délhús Rt. fő tevékenysége a húsfeldolgozás;
 - a Pick Szeged Rt. húsfeldolgozással és húskészítmények gyártásával foglalkozik;
 - a Délhús Food Logisztikai Kft. készáru csomagolással foglalkozik;
 - a Fiorács Mezőgazdasági Termékelőállító és Forgalmazó Kft. mezőgazdasági termékek előállításával és forgalmazásával foglalkozik;
 - a Pick Szállítási és Szállítmányozási Kft. fő tevékenysége késztermékek elosztása kiszállítása a vevők részére;
 - a Ringa Kereskedelmi és Marketing Kft. a Ringa márkanévű termékek belföldi értékesítését végezte 2005.-ig, 2005. január 1.-től értékesítési tevékenységet már nem végez;
 - az Inga Délhús Kft. fő tevékenysége ingatlanok bérbeadása üzemeltetése;
 - a Lizing Délhús Kft. ingatlanok bérbeadásával és üzemeltetésével foglalkozik;
 - a Möbiusz Szolgáltató Kft. egyéb gazdasági szolgáltatás a fő tevékenysége;
 - a Möbiusz Trade Kft. élőállat nagykereskedelemmel foglalkozik;
 - a Möbiusz Trans Szállítmányozó Raktározó és Gépjárműjavító Kft. fő tevékenysége tárolás és raktározás, valamint ingatlanok bérbeadása üzemeltetése;
 - a Biokomposzt Kft. szennyződésmntesítéssel foglalkozik.

- 8) A Bonitas-csoport magyarországi tagjainak 2004. évi együttes nettó árbevétele (a csoporton belüli forgalom nélkül) 93 milliárd forint volt. A Bonitas-csoport külföldön honos tagjai 2004. évben nem érték el nettó árbevételt a Magyar Köztársaság területén.

III.

A tejfeldolgozási piac sajátosságai

- 9) Tejfeldolgozással Magyarországon közel hatvan vállalkozás foglalkozik, melyek közül azonban 2004. évben tizenkét vállalkozás dolgozta fel a felvásárolt nyerstej mennyiségének közel 85 százalékát.
- 10) A legnagyobb nyerstej felvásárló, a Friesland Hungária Rt., részesedése az országos felvásárlásból 20-25 százalék közötti. A Sole Rt. részesedése 15,1 százalék, a MiZo Rt.-é 13,2 százalék, és van több 10 százalékos részesedést megközelítő vállalkozás is (Tolnatej Rt., Parmalat Rt.).
- 11) A tejfeldolgozással foglalkozó vállalkozásoknak a magyarországi feldolgozott tej és tejtermék értékesítésből való részesedése – az exportra történő értékesítésük arányától függően – kisebb-nagyobb mértékben eltér a tejfelvásárlásban meglévő részesedéseiktől. A 9) pontban említett, a tejfeldolgozás közel 85 százalékát adó nagyobb vállalkozások termékei a kereskedelem révén Magyarország egész területén forgalomba kerülnek.
- 12) A tejtermékek magyarországi értékesítésében egyre nagyobb szerepet kap az import. Az Európai Unióhoz történt csatlakozásunkat követően gyakorlatilag az összes nagy európai tejfeldolgozó megjelent a termékeivel a magyar piacon, és a tejtermékek szinte teljes választékát kínálják. Korábban csak a magasabb feldolgozottsági fokú tejtermékek importja volt jellemző (sajtok, gyümölcsjoghurtok, vajkrémek), mára azonban az üzletekben éppúgy találhatunk külföldi joghurtot, mint friss tejet, így az országban működő tejfeldolgozó vállalkozások termékei mellé felsorakoztak a külföldi multinacionális társaságok a Campina, a Meggle, a Zott, a Nordmilch, az Arla

Foods és sok más vállalkozás termékei is. Az import részaránya megközelíti a 10 százalékot .

- 13) A Sole Rt. és a MiZo Rt. részesedését az egyes tejtermékek magyarországi forgalmából a Táblázat mutatja be.

Táblázat

A Sole Rt. és a MiZo Rt. részesedése a tejtermékek magyarországi forgalmából

Tejtermékcsoport	Sole Rt.	MiZo Rt.
Fogyasztói tej	22,7	16,6
Ízesített tejtital	22,4	11,9
Kefir, joghurt	8,3	4,3
Tejföl	28,3	9,1
Tejszín	14,1	0
Desszert jellegű termékek	8,4	1,9
Vaj, vajkrém	16,8	12,8
Sajt, túró	6,3	6,9
Tejport, sűrített tej	4,8	8,7
Átlagosan	19,0	12,7

- 14) A Táblázat szerinti termékcsoporthoz tartozó árukkal a felhasználási cél, illetve a minőség (főbb árujellemzők) tekintetében megegyező (hasonló) áruk nem léteznek, és ezen jellemzőkben az egyes termékcsoporthoz tartozó termékek egymás viszonylatában is jelentős eltéréseket mutatnak.
- 15) Az egyes vállalkozások részesedése a különböző termékcsoporthoz tartozó termékekben jelentős eltérést mutat. Az egyes tejtermékeknek legfontosabb alapanyaga (a nyerstej) azonban azonos, továbbá a termelés túlnyomó részét (mintegy 85 százalékát) adó vállalkozások általában valamennyi árucsoport tekintetében jelen vannak a piacon, ezért nincs érdemi akadálya annak, hogy ezek a vállalkozások viszonylag rövid idő alatt átrendezzék termékstruktúrájukat az egyes termékcsoporthoz tartozó termékek között, tekintettel arra is, hogy a kereslet fokozatos csökkenése következtében a vállalkozások többsége jelentős kapacitástartalékokkal rendelkezik.

IV.

Az engedélykérési kötelezettség

- 16) A Tpv. 23. § (1) bekezdésének a) pontja alapján vállalkozások összefonódása jön létre, ha egy vállalkozás beolvad egy másik, tőle független vállalkozásba miként az adott esetben a MiZo Rt. a Sole Rt-be.
- 17) Az összefonódással érintett vállalkozások (a Tpv. 26. § alapján a Sole Rt. és a Bonitas-csoport tagjai) 2004. évi – a Tpv. 27. § (1) bekezdése szerint számított – együttes nettó árbevétele meghaladta a tízmilliárd forintot, ezen belül a beolvadó MiZo Rt. és a hozzá kapcsolódó résztvevők (a Bonitas-csoport további tagjai) együttes nettó árbevétele az ötszázmillió forintot, ezért a kérelem szerinti összefonódáshoz a Tpv. 24. § (1) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal engedélye szükséges.
- 18) Megjegyzi a Versenytanács, hogy a Sole Rt. jelenlegi irányítója azért nem minősül közvetett résztvevőnek, mert a beolvadást követően létrejövő vállalkozásban nem tölt majd be irányító pozíciót (Tpv. 26. § (4) bekezdés).

V.

Az engedélyezés

- 19) A Tpv. 30. § (2) bekezdése alapján a Gazdasági Versenyhivatal nem tagadhatja meg az engedély megadását, ha az összefonódás nem hoz létre vagy nem erősít meg olyan gazdasági erőfölényt, amely akadályozza a hatékony verseny kialakulását, fennmaradását vagy fejlődését az érintett piacon (Tpv. 14. §).
- 20) A Tpv. eddigi alkalmazási tapasztalatai alapján – egyezően a nemzetközi versenyjogi gyakorlattal – egy összefonódásnak az alábbi hatásai lehetnek a gazdasági erőfölényes helyzetre és általában is a gazdasági versenyre.

20.1. Horizontális hatás akkor következik be, ha van olyan érintett piac (áru és földrajzi piac kombináció), amelynek azonos – akár eladói, akár vevői – oldalán legalább két, az összefonódásban résztvevő vállalkozás-csoport jelen van. Ekkor az összefonódás miatt csökken az egymással versenyben álló vállalkozások száma,

növekszik az összefonódás révén bővülő vállalkozás-csoport piaci részesedése, miáltal egyedül vagy más vállalkozásokkal közösen gazdasági erőfölényes helyzetbe kerülhet vagy a meglévő gazdasági erőfölény erősödhet.

20.2. Vertikális hatásról akkor beszélünk, ha van olyan érintett piac, amelyen az egyik vállalkozás-csoport eladóként, a másik vállalkozás-csoport pedig vevőként van (lehet) jelen, azaz a két vállalkozás csoport a termelési-értékesítési lánc egymást követő fázisaiban tevékenykedik. Ebben az esetben a köztük meglévő piaci kapcsolat vállalkozáscsoporton belülivé válik. Ez megteremti az érdekeltséget arra, hogy ha a vállalkozás-csoport az egyik érintett piacon erőfölényben van, akkor ezzel a másik piacon visszaéljen, és lehetősége is nyílik versenyt korlátozó magatartások megvalósítására (például szerződéskötéstől való indokolatlan elzárkózás, árdiszkrimináció).

20.3. A portfólió hatás az összefonódás révén létrejövő vállalkozás-csoport által gyártott (forgalmazott) áruk körének bővüléséből adódik. Ez különösen akkor járhat káros versenyhatásokkal, ha egymást kiegészítő (azonos vevők által vásárolt) áruk gyártói (forgalmazói) kerülnek egy vállalkozáscsoportba. Ebben az esetben ugyanis, ha az egyik vállalkozás csoport valamely áru(k) piacán magas piaci részesedéssel rendelkezik, akkor az összefonódás következtében bővülő vállalkozáscsoport más áru(k) piacán képes lehet versenykorlátozó magatartás (pl. árukapcsolás) érvényesítésére.

20.4. Konglomerátum hatásról akkor beszélünk, ha – jóllehet külön-külön vizsgálva egyetlen érintett piacon sem jön létre vagy erősödik meg gazdasági erőfölényes helyzet – összességében számottevően javul a vállalkozás csoport vagyoni, pénzügyi illetve jövedelmi helyzete, melyek a gazdasági erőfölény meghatározó tényezői (Tpvt. 22. § (2) bekezdés b. pont), és alapot adhatnak versenyt korlátozó stratégiák (pl. piacrabló ár) alkalmazására.

- 21) Horizontális összefüggésben a Sole Rt. és a Bonitas-csoport azonos magyarországi tevékenysége a tejfeldolgozás és az ahhoz szükséges alapanyag (nyerstej) beszerzése.

- 22) A nyerstej esetében a két vállalkozás együttes részesedése a magyarországi felvásárlásból megközelíti a 30 százalékot. A Versenytanács álláspontja szerint azonban – a nagyszámú, jelentős kapacitástartalékkal rendelkező továbbá tejfeldolgozóra is tekintettel – nem valószínűsíthető, hogy az összefonódás révén létrejövő vállalkozás vevői erőfölényes helyzetbe kerülne.
- 23) Megjegyzi a Versenytanács, hogy nem zárható ki, hogy a tejfelvásárlás tekintetében a földrajzi piac szűkebb, mint Magyarország egész területe. Az országosnál szűkebb földrajzi piacok feltételezése esetén azonban a két vállalkozás-csoport tejfeldolgozó kapacitásainak földrajzi elhelyezkedése, és ehhez igazodó meghatározó beszerzési helyeik alapján nem valószínű, hogy bármely földrajzi piacon versenyaggályra alapot adó koncentrációnövekedés következne be.
- 24) A tejfeldolgozás tekintetében a Táblázat szerinti termékcsoportok ugyan nem tekinthetők egymás ésszerű helyettesítőinek, a köztük lévő nagyfokú kínálati helyettesítés (lásd 15. pont) alapján azonban a Versenytanács álláspontja szerint egységes árupiacot (Tpvt. 14. § (2) bekezdés) alkotnak. Érintett földrajzi piacnak (Tpvt. 14. § (3) bekezdés) a Versenytanács Magyarország egész területét tekintette, figyelembevéve, hogy a termelés mintegy 85 százalékát adó nagyobb vállalkozások termékei a kereskedelem révén az ország minden részén kaphatók.
- 25) Az előzőek szerint meghatározott érintett piacon Sole Rt. és a Bonitas-csoport együttes részesedése $19 + 12,7 = 31,7$ százalék. Ez ugyan a verseny érezhető csökkenését jelenti, az azonban nem valószínűsíthető, hogy az összefonódás révén a Bonitas-csoport gazdasági erőfölényes helyzetbe kerülne, mert
- amellett, hogy a jelenlegi piacvezető (Friesland Hungária Rt.) 20-25 százalék közötti érintett piaci részesedése nem marad el lényegesen a fenti mértéktől;
 - számolnia kell a 10 százalék körüli – jelentős kapacitás tartalékkal rendelkező – magyarországi vállalkozások, valamint az árukörében és mértékében dinamikusan bővülő (immár közel 10 százalékos) import versenyével is.

- 26) A két vállalkozás-csoport tevékenységi köréből adódóan vertikális versenyhatásokkal nem kell számolni. Verseny aggályokra alapot adó portfólió- és konglomeratum hatások sem voltak azonosíthatók
- 27) Mindezek alapján a Versenytanács a Tpvt. 77.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti határozatában a MiZo Rt-nek a Sole Rt-be történő beolvadását – egyezően a Tpvt. 71. § szerinti vizsgálói indítvánnyal – a Tpvt. 30.§ (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint engedélyezte.

VI.

Az összefonódás engedélyezésének nyilvánvalósága

- 28) A Tpvt. 63.§ (3) bekezdésének ac) pontja szerint a versenytanácsi határozatot a kérelem beérkezésétől, illetve a hiányok pótlásától számított 45 napon belül kell meghozni, amennyiben „az engedély a 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg”, mely esetben a Tpvt. 62. § (1) bekezdése alapján az eljárási díj összege kettőmillió forint. Amennyiben az engedély megadása nem nyilvánvaló vagy a Tpvt. 30. § (1) bekezdésén alapul, akkor a határozatot a Tpvt. 63. § (3) bekezdés b) pontja alapján 120 napon belül kell meghozni, mely esetben a Tpvt. 62. § (1) bekezdése alapján – a kérelem benyújtásával egyidejűleg megfizetett kettőmillió forinton felül – további nyolcmillió forint eljárási díjat kell fizetni a határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül.
- 29) Arra nézve a Tpvt. nem tartalmaz rendelkezést, hogy az összefonódás mely esetben minősül olyannak, amely „a 30. § (2) bekezdése alapján nyilvánvalóan nem tagadható meg”. A Tpvt. 63.§ (3) bekezdés ac) pontja szerinti (egyszerűsített) és a b) pont szerinti (teljeskörű) eljárásban elbírálható összefonódások megkülönböztetésekor a Versenytanács – a saját több éves gyakorlatát tükröző – a Gazdasági Versenyhivatal elnöke és a Versenytanács elnöke által a Tpvt. 36. § (6) bekezdése alapján kiadott 1/2003. számú közleményből (a továbbiakban: Közlemény) indul ki.
- 30) A jelen ügy szempontjából releváns horizontális hatással összefüggésben a Közlemény szerint akkor alkalmazható az egyszerűsített eljárás, ha nincs olyan érintett

piac, amelyen az összefonódásban résztvevő vállalkozáscsoportok együttes részesedése meghaladja a 20 százalékot (14.ii.a. pont). A Közlemény 14.iii. pontja alapján valamely érintett piacon 20 százalékot meghaladó együttes piaci részesedés esetén is alkalmazható azonban az egyszerűsített eljárás, ha az összefonódás következtében a piaci koncentráció növekedése ezen az érintett piacon csekély mértékű. E pont alapján akkor engedélyezhető egyszerűsített eljárásban az összefonódás, ha:

- az ezen az érintett piacon legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező érintett vállalkozáscsoport figyelmen kívül hagyásával az összefonódásban érintett többi vállalkozáscsoport együttes piaci részesedése ezen az érintett piacon nem haladja meg az 5 százalékot; és
- ezen az érintett piacon van az összefonódásban résztvevő legnagyobb vállalkozáscsoporthoz hasonló piaci részesedésű versenytárs vállalkozás; és
- az összefonódás a lehetséges verseny lényeges csökkenését sem eredményezheti, mert alappal feltételezhető, hogy a jelenleg alacsony piaci részesedésű vállalkozás részesedése a jövőben sem növekedhet érezhetően.

- 31) A Sole Rt. és a Bonitas-csoport együttes piaci részesedése a nyerstej beszerzése és a tejtermékek értékesítése esetében is meghaladja a 20 százalékot, ezen belül mindkét vállalkozás-csoporté az 5 százalékot, ezért a Versenytanács határozatát a Tpv. 63. § (3) bekezdés b) pontja alapján hozta meg, és ennek megfelelően további nyolcmillió forint eljárási díj megfizetésére kötelezte a kérelmezőt.

VII.

Eljárási kérdések

- 32) Az ügyfelek kérték a tárgyalás mellőzését, ezért a Versenytanács határozatát – a Tpv. 74. § (1) bekezdésének alkalmazásával – tárgyaláson kívül hozta meg.
- 33) Az ügyfeleket megillető jogorvoslati jog a Tpv. 83. § (1)-(2) bekezdésén alapul.